

Sygn. akt I ACa 823/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący - Sędzia	SA Danuta Mietlicka
Sędziowie:	SA Elżbieta Patrykiewicz SA Ewa Lauber-Drzazga (spr.)
Protokolant	Sekr. sądowy Maciej Mazuryk

po rozpoznaniu w dniu 19 marca 2015 r. w Lublinie na rozprawie sprawy

z powództwa Z. Z.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej we W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 16 lipca 2014r., sygn. akt IX Gc 450/10

I. zmienia zaskarżony wyrok częściowo w punktach I, II i III w ten sposób, że:

1. zasądzoną na rzecz powoda kwotę 180.000 zł obniża do kwoty 129.608,50 (sto dwadzieścia dziewięć tysięcy sześćset osiem 50/100) złotych;
2. zasądzoną na rzecz powoda kwotę 12.617zł tytułem kosztów procesu obniża do kwoty 8.076 (osiem tysięcy siedemdziesiąt sześć) złotych;
3. kwotę 4.294,29zł, którą nakazano pobrać od pozwanego obniża do kwoty 3.092 (trzy tysiące dziewięćdziesiąt dwa) złote;
4. oddala apelację w pozostałej części;

II. zasądza od powoda Z. Z. na rzecz pozwanego (...) Spółki Akcyjnej we W. kwotę (...) (tysiąc trzysta trzydzieści dwa) złote tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

I ACa 823/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 16 lipca 2014r. Sąd Okręgowy w Lublinie zasądził od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej we W. na rzecz powoda Z. Z. kwotę 180.000zł z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu.

Wyrok sądu Okręgowego został oparty na następujących ustaleniach:

W dniu 24 września 2003r. pomiędzy powodem, a (...) Spółką Akcyjną w L. (poprzednikiem prawnym pozwanej) została zawarta umowa przedstawicielstwa. Na podstawie tej umowy powód zobowiązał się do utworzenia Przedstawicielstwa Spółki w B. oraz prowadzenia działalności w zakresie świadczenia usług pośrednictwa finansowego i innych usług zaoferowanych mu przez Spółkę. Załącznik nr (...) do umowy zawierał uregulowanie zasad współpracy stron w zakresie kredytowania sprzedaży ratalnej. Na podstawie (...) przedstawiciel zobowiązał się do zawierania w imieniu i na rzecz Spółki umów z placówkami handlowymi w zakresie sprzedaży z udziałem kredytu bankowego, a także m.in. wykonywania czynności weryfikacyjnych, odbierania z placówki handlowej dokumentacji kredytowej i jej weryfikacji, wprowadzania danych z dokumentacji kredytowej do systemu informatycznego (...), utrzymywania kontaktów z placówkami handlowymi, szkolenia sprzedawców.

Zgodnie z (...) załącznika za wykonanie zleconych czynności przedstawiciel otrzymywał wynagrodzenie w wysokości 25% uzyskanej przez (...) prowizji netto z tytułu obsługi kredytów przez placówki handlowe pozyskane do współpracy przez przedstawiciela lub 20% uzyskanej przez (...) prowizji netto z tytułu obsługi kredytów przez placówki handlowe (...), przy czym wynagrodzenie należało się przedstawicielowi wyłącznie w odniesieniu do umów kredytu, które zostały przez niego poprawnie sporządzone i zweryfikowane, a kredyt został udzielony przez bank.

W dniu 31 października 2007r. pozwana Spółka rozwiązała umowę z powodem z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia.

Powód w niniejszej sprawie domagał się zasądzenia na jego rzecz kwoty 180.000zł tytułem świadczenia wyrównawczego na podstawie art. 764³ § 1 kc.

Zdaniem Sądu Okręgowego powód wykazał wszystkie przesłanki warunkujące uzyskanie prawa do świadczenia wyrównawczego.

Umowa z powodem została rozwiązana. Powód wykazał, że w czasie trwania umowy pozyskał nowych klientów – wszystkich klientów z terenu, na którym działał poczynając od 1997 roku, a na którym wcześniej pozwana działalność nie prowadziła. Na terenie powiatów (...), (...), (...), (...) i (...) powód stworzył sieć sprzedaży ratalnej pozwanej, organizując i obsługując jako agent system sprzedaży ratalnej w sklepach poprzez doprowadzanie do zawarcia umowy pomiędzy sklepem, a pozwaną. Działalność powoda w tej dziedzinie miała charakter pionierski, gdyż pozwana Spółka w dacie rozpoczęcia współpracy z powodem w 1997 roku nie miała opracowanego sposobu prowadzenia takiej działalności. Powód stworzył własny system pozyskiwania sklepów do współpracy, zajmując się nie tylko organizacją sieci sprzedaży ratalnej, ale później także szkoleniem innych agentów w tym zakresie.

Powód od 2006r. był też jedynym agentem, pozwanej w zakresie sprzedaży kredytów gotówkowych. W tym celu organizował i utrzymywał tzw. kredyt punkty. Były to mini oddziały z siedzibami w B., M. i Ł.. Kredyty gotówkowe, zwłaszcza na początku były udzielane tylko tym klientom, którzy pochodzili ze stworzonej przez powoda bazy klientów korzystających ze sprzedaży ratalnej i znaleźli się w niej, gdyż rzetelnie spłacali kredyty. Wśród kredytobiorców około 50% pochodziło z bazy klientów „ratalnych”, a pozostali byli klientami nowopozyskanymi przez powoda.

Powód udowodnił, iż pozwana Spółka po rozwiązaniu z nim umowy agencyjnej z końcem stycznia 2008r. osiągała znaczne korzyści z umów zawieranych z pozyskanymi przez niego klientami. Dochody jakie osiągała z tytułu kredytów ratalnych udzielonych w sklepach pozyskanych do współpracy przez powoda i z tytułu udzielonych kredytów gotówkowych z terenu na którym działał powód były kilkakrotnie wyższe niż dochody osiągnane przez Spółkę przed rozwiązaniem umowy z powodem.

Biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności, a zwłaszcza utratę przez powoda prowizji od umów zawartych przez Spółkę z pozyskanymi przez niego klientami Sąd Okręgowy uznał, iż również względy słuszności przemawiają za uwzględnieniem roszczenia powoda.

Sąd Okręgowy opierając się na opinii biegłej przyjął, iż żądana przez powoda kwota 180.000zł nie przekracza wysokości wynagrodzenia agenta za jeden rok, obliczonego na podstawie średniego rocznego wynagrodzenia uzyskanego w okresie ostatnich pięciu lat, a zatem odpowiada warunkom określonym w art. 764³ § 2 kc.

Nie podzielił stanowiska pozwanej, iż świadczenie powinno być określone w oparciu o dochód, a nie przychód stwierdzając, iż powyższy przepis nie stawia wymogu by przy określaniu świadczenia wyrównawczego agent brał pod uwagę wysokość poniesionych przez siebie kosztów działalności.

Od tego wyroku pozwana złożyła apelację zarzucając:

- błąd w ustaleniach faktycznych;
- naruszenie art. 764³ § 1 kc poprzez uznanie, że w sprawie zostały spełnione wszystkie przesłanki do zasądzenia świadczenia wyrównawczego;
- naruszenie art. 764³ § 2 kc poprzez uznanie, że w przedmiotowej sprawie średnie roczne wynagrodzenie będące maksymalną granicą świadczenia wyrównawczego należy wyliczyć jako przychód, a nie dochód;
- naruszenie art. 233 § 1 kpc poprzez niedokonanie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego;
- naruszenie art. 328 § 2 kpc poprzez brak wskazania w uzasadnieniu dokładnej analizy zeznań świadków i złożonych dokumentów;
- naruszenie art. 286 kpc w zw. z art. 227 kpc poprzez nieuwzględnienie wniosków pozwanego o dokonanie uzupełniającej opinii biegłego o wyliczenie średniego dochodu powoda jako podstawy do wyliczenia maksymalnej granicy świadczenia wyrównawczego.

Wskazując na powyższe pozwana wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa ewentualnie uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Pozwana wносиła ponadto o zlecenie uzupełniającej opinii biegłej celem wyliczenia średniorocznego dochodu powoda w okresie od października 2003r. do stycznia 2008r. i z okresu 5 lat wstecz od stycznia 2008r., jako granicy maksymalnego świadczenia lub jej przesłuchania na tę okoliczność.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego jest częściowo zasadna.

Sąd Apelacyjny podziela w całości stanowisko Sądu Okręgowego i argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, iż w okolicznościach niniejszej sprawy zostały spełnione wszystkie przesłanki z art. 764³ § 1 kc uzasadniające zasądzenie na rzecz powoda świadczenia wyrównawczego.

Wbrew zarzutom apelacji Sąd Okręgowy przeanalizował cały zebrany w sprawie materiał dowodowy i wyciągnął logiczne wnioski zgodne z doświadczeniem życiowym. Sąd Apelacyjny, stanowisko Sądu Okręgowego w tym zakresie przyjmuje za swoje.

Zaskarżony wyrok należało jednak zmienić w zakresie wysokości należnego powodowi świadczenia.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, górną granicę świadczenia wyrównawczego, o jakiej mowa w art. 764³ § 2 kc, nie powinno stanowić średnie wynagrodzenie brutto (przychód), jak to przyjął Sąd Okręgowy, lecz dochód uzyskiwany przez agenta po odliczeniu kosztów działalności. Powód bowiem prowadził działalność na własny koszt i z uzyskiwanej prowizji musiał utrzymać punkt agencyjny i zatrudnionych pracowników oraz opłacić wszystkie świadczenia.

Dopuszczenie, zgodnie z wnioskiem pozwanej, dowodu z uzupełniającej opinii biegłej, w celu wyliczenia średniego dochodu uzyskiwanego przez powoda należy jednak uznać za bezprzedmiotowe. Znane są bowiem jedynie koszty uzyskania przez powoda przychodów w 2007 roku. Dokumentacji w tym zakresie za lata wcześniejsze, powód nie przedstawił.

Biegła sporządzając na zlecenie Sądu Okręgowego opinię, wyliczyła przychód powoda za 52 miesiące trwania umowy stwierdzając jednocześnie, że nie może wyliczyć dochodu powoda za ten okres z uwagi na brak dokumentów.

W związku z powyższym skoro ściśle udowodnienie wysokości żądania jest niemożliwe Sąd Apelacyjny jako górną granicę świadczenia wyrównawczego przyjął kwotę 129.608,50zł wskazaną przez pełnomocnika pozwanej w piśmie procesowym z 2 kwietnia 2012r. (art. 322 kpc).

Jednocześnie, zdaniem Sądu Apelacyjnego, świadczenie wyrównawcze należy się powodowi w maksymalnej wysokości. Powód wykazał w sporze, iż wyróżniał się pozytywnie na tle innych agentów pozwanej. W 2007 roku uzyskał status tzw. przedstawiciela wyłącznego. Spółka wielokrotnie przyznawała mu nagrody. O zaangażowaniu powoda świadczy fakt, iż w okresie kiedy funkcjonował na tym samym rynku równoległe z placówką własną pozwanej (od listopada 2006r.) osiągał o wiele lepsze od niej wyniki chociaż oferował te same co placówka produkty. Baza kredytobiorców, którą wypracował powód stanowiła potencjał z którego pozwana po zakończeniu z nim umowy czerpała znaczne korzyści.

Koszty procesu zostały rozliczone stosunkowo odpowiednio do wyniku sporu (art. 100 kpc).

Z tych względów i na podstawie art. 386 § 1 kpc, art. 385 kpc i art. 108 § 1 kpc Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.